

Механа Узун Мирка Апостоловића
Tavern of Uzun Mirko Apostolović

Завод за заштиту споменика културе града Београда
Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade

Механа Узун Мирка Апостоловића

Мислођин, Обреновац

Културно добро

Осветљење, детаљ
Lighting detail

Село Мислођин у општини Обреновац припада групи полузбијених насеља са архитектонским фондом који садржи највећи број објеката насталих између два светска рата и у периоду од свршетка Другог светског рата до данас. Очувани објекти из XIX века припадају шумадијском типу и тзв. посавској варијанти овог типа. Оба типа сеоских кућа карактеристична су за насеља обреновачке општине.

У оквиру постојећег, до данас очуваног, архитектонског фонда села Мислођин посебно се истиче механа Узун Мирка Апостоловића. Механа је подигнута почетком XIX века на самом друму Београд–

Обреновац и представља не само најстарији објекат у насељу, него и један од најстаријих сачуваних руралних објеката на територији општине Обреновац. На некада веома фреквентном путу Београд–Шабац, механа Узун Мирка Апостоловића је као састајалиште мештана и успутна станица за путнике морала играти значајну улогу у историјским збивањима овог краја кроз читав XIX век. Јавни карактер овог објекта омогућио му је да буде сведок низа непознатих, али свакако значајних догађаја везаних прво за национално и социјално ослобођење Србије, а касније за њен

Изглед из 1963. године
Tavern in 1963.

економски просперитет у другој половини XIX века. Познавајући прилике у Србији XIX века, можемо слободно рећи да је уношење нових политичких и социјалних идеја и њихово продирање у село ишло преко механа које су, у ондашњим условима спорих и тешких комуникација, биле место на коме су људи најпре могли да успоставе међусобне контакте. Сеоска механа током XIX века представља јавну трибину која је, несумњиво, најсигурнији катализатор сваке нове идеје или става који треба једна средина да прихвати или одбаци. У том смислу механа у Мислођину представља материјално сведочанство једног од најзначајнијег периода политичког и социјалног преображаја на који је нарочито морао да утиче Београд као престоница и политички и културни центар тог времена, у чијој се непосредној близини овај објекат и налази.

Историјском значају овог објекта посебно доприноси чињеница да је везан за име једног од истакнутијих личности из периода

борби за ослобођење Србије. Узун Мирко Апостоловић војвода (Смрдљиковац, Рудничка нахија, око 1782, Београд, 20. XI 1868) јунак Првог и Другог устанка, који се посебно истакао у борбама за Београд 1806. године, држао је после 1815. године ову механу. Да ли је он подигао или је откупио за сада се још не зна.

Његови су живели у Шопићима. Отац Петар и деда Апостол погинули су у Кочиној крајини. Мајка се са сином склонила испред Турака у Срем, али у њему није дуго остала, већ се вратила у Србију и настанила у селу Мислођин, у Београдској нахији. Мирко је изучио терзијски занат у Ваљеву и Београду. Занат је солидно савладао чим је доспео да ради ћурак за чувеног хахију Аганлију, у радњи Мехмеда терзије, у Београду. Одбио је газдину понуду да пређе у исламску веру, што је био услов да се ожени једном од две његове кћери. Бавећи се овим послом вид му је јако ослабио.

Устаницима се придружио тек 1805, пошто је једва успео да

*Општи изглед из 1990. године
Tavern in 1990.*

се извуче из Београда, као калфа у пратњи Гушанца, кад је овај одлазио на састанак са Карађорђем. Прикључио се бећарима и у њиховим редовима остао све до краја Првог устанка. Учествовао је у многим биткама, на Карановцу, Смедереву, Ужицу, Малајници, Дрини, Параћину (1805). Од свих битака у којима је учествовао најзначајније је ослобођење Београда. Био је у групи од пет најхрабријих бораца који су са Кондом Бимбашом отворили Сава капију (1806). Приликом ослобађања београдске вароши постао је да поштеди живот свом газди, терзији Мехмеду.

Није стекао ниједан чин нити било какво звање, иако се током целог Првог устанка одликовао храброшћу. О његовој неустрашивости речито сведоче његових седам рана и податак да је под њим страдало десет коња. После пропасти Првог устанка отишао је у Беч да лечи ране. Учествовао је у Другом српском устанку и одликован је у бојевима на Липару, Чачку и Дубљу. После споразума кнеза

Милоша и Марашли Али-паше настанио се у Београду, али је неко време живео и у Обреновцу, где је држао механу. Кнез Милош примио га је у службу и поверио му сакупљање харача и пореза. Потом је био ђумругџија у Вишњици. Пошто је пензионисан, живео је једно време у кући кнеза Александра Карађорђевића и није плаћао собу.

Учествовао је на прослави педесетогодишњице Другог српског устанка у Топчидеру (1865), том приликом га је кнез Михаило одликовао Таковским крстом. Црногорски књаз доделио му је златну медаљу Обилић.

Додатак имену – Узун, добио је због високог раста. Сахрањен је поред старе палилулске цркве Светог Марка.

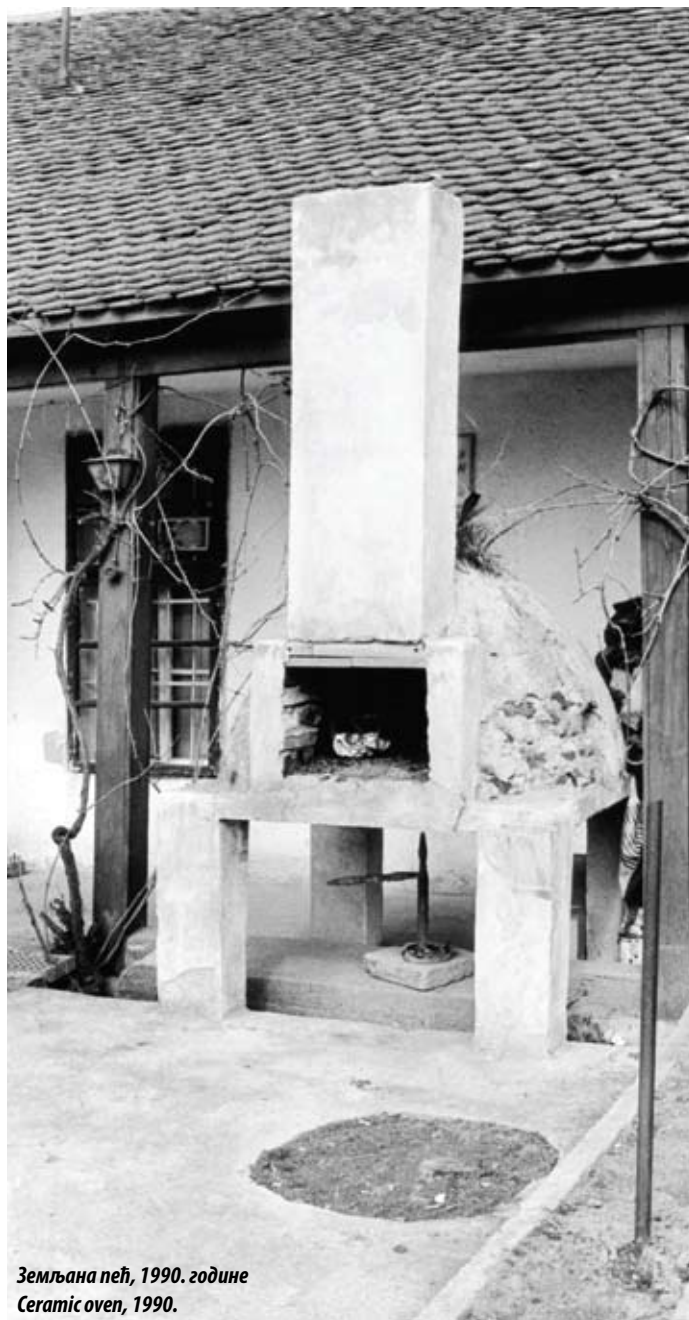
Механа Узун Мирка Апостоловића која нам је остала у наслеђе по свом архитектонском типу изразити је представник друмских механа – ханова, какве се подижу у Србији током прве половине

XIX века. Основе је издуженог правоугаоника са подрумом и таваном, а покривена је четворосливним кровом са слеменом. Зграда је бондручне конструкције са испуном од опеке, а кров је покривен бибер црепом. Дуж целе предње главне фасаде има трем са дрвеним стубовима који носе архитравне греде. Садржински обједињује механу са кухињом, хан са собама за преноћиште и стан власника. Зграда је централног типа са кафанском салом у средини око које су симетрично распоређене остале просторије. Основна просторна диспозиција је временом нешто измењена, тако да данашње стање не одговара у потпуности првобитном. На основу данашње ситуације основе, рекло би се да је некадашњи распоред био у потпуности симетричан и да су промене настале само при уклањању зидова у северозападном делу зграде. Посебно треба истаћи да је овим симетричним распоредом постигнута максимална функционалност и адекватност зграде у целини, њеној пословној и стамбеној намени. Механа у Мислођину по материјалу зидања, општој архитектонској концепцији и обради детаља потврђује још једном смисао за функционално и добар укус народног неимара на ширем подручју града Београда.

Механа Узун Мирка Апостоловића везана је за име једног од знаменитијих јунака у новијој историји Београда и представља у извесном смислу и његов меморијални споменик. С обзиром на историјске, архитектонске и етнографске вредности од посебног је значаја за друштвену заједницу и проглашена је за споменик културе Решењем Завода за заштиту споменика културе града Београда бр. 627/1 од 05. 07. 1966.

Литература

1. Документација Завода за заштиту споменика културе града Београда, Досије СК 107,
2. *Обреновац и околина*, Београд, 1963.
3. Милан Милићевић, *Поменик знаменитих људи у српског народа новијег доба*, Београд, 1888; Вук Стеф. Караџић, *Историјски списи*, књига II, Београд, 1969.
4. Радош Љушић, *Узун Мирко Апостоловић*, у: *Српски биографски речник*, књ.1, А–Б,
5. Матица српска, Нови Сад, 2004.
6. Нада Живковић, *Народно градитељство – споменик културе данас*, Београд, 2007.

Земљана пећ, 1990. године
Ceramic oven, 1990.

Tavern of Uzun Mirko Apostolović

Mislođin, Obrenovac

Cultural property

Главна фасада
Front view

The village of Mislođin in the municipality of Obrenovac belongs to a group of semi-clustered settlements with an architectural fund with the largest number of houses built between two world wars and in the period from the end of World War II to date. The preserved objects from the 19th century belong to the type of buildings characteristic for Šumadija, and its variation typical for the areas around river Sava. Both types of country houses are characteristic for the settlements of the Municipality of Obrenovac.

Within the existing preserved architectural fund of the Mislođin village, the one that particularly stands out is the tavern owned by Uzun Mirko Apostolović. The tavern was erected at the beginning of the 19th century right next to the road connecting Belgrade and Obrenovac, representing not only the oldest in the settlement, but also one of the oldest preserved rural structures on the Obrenovac territory. On the once very frequent Belgrade-Šabac route, the tavern of Uzun Mirko Apostolović certainly was important in the historical events of this region throughout the

19th century, as a meeting place for the locals and a rest area for the passengers. The public character of this tavern enabled it to witness a series of unknown, but certainly important events, related primarily to the national and social liberation of Serbia, and later to its economic prosperity in the second half of the 19th century. Knowing the situation in Serbia in the 19th century, we can freely say that initiation of new political and social ideas and their spreading throughout villages went through the taverns which, under the conditions of slow and difficult communication, were the place where people would establish mutual contacts. During the 19th century, the village tavern was a place for a public debate which was, undoubtedly, the safest catalyst for any new idea or attitude that a community needs to accept or reject. In this sense, the tavern in Mislođin represents a material testimony of one of the most

important periods of political and social transformation, which had to be particularly influenced by Belgrade, as the capital and the political and cultural center of that time, due to its vicinity.

The historical significance of this building is further extended by its relation to the name of one of the eminent people from the period of Serbia's struggles for liberation. Voivode Uzun Mirko Apostolović (Smrdljikovac, Rudnik Nahija, around 1782 - Belgrade, 20/11/1868), the hero of the First and Second Serbian Uprising, who especially stood out in the battles for Belgrade in 1806, was the owner of this tavern after 1815. Whether he built or bought it – the answer remains yet unknown.

His family lived in the village of Šopići. His father Petar and grandfather Apostol died in Koča's Frontier (Kočina Krajina). Hiding away from the Turks, the mother found a refuge for herself and her son in Srem, but did

Двориште
Backyard

not stay there for long – they soon returned to Serbia and settled in the village of Mislodin in the Belgrade Nahiya. Mirko studied the tailor craft in Valjevo and Belgrade. He certainly mastered that craft, because he got to design a *ćurak* (type of a winter coat) for the famous Dahi Aganlija, in the Mehmed's tailor workshop, in Belgrade. He refused his master's offer to convert to Islam, which was the condition for marrying one of his two daughters. Due to this type of work, his vision has weakened considerably.

It wasn't until 1805 that he joined the rebels, when he barely managed to escape from Belgrade, as an apprentice of Gušanac while he was going to a meeting with Karađorđe. He joined the rebels and remained in their ranks until the end of the First Uprising. He participated in many battles, in Karanovac, Smederevo, Užice, Malajnica, Drina, Paraćin (1805). Of

all the battles he took part in, the most important was the one for the liberation of Belgrade. He was in a group of five bravest combatants who opened the Sava Gate with Konda Bimbaša (1806). During the liberation of the Belgrade town, he made sure to spare the life of his master, tailor Mehmed.

He did not gain a military rank or a title of any kind, even though he demonstrated major courage during the First uprising. His fearlessness was evidenced by his seven wounds and the fact that "ten horses had fallen under him". After the breakdown of the First Uprising, he went to Vienna to recover. He participated in the Second Serbian Uprising and was medaled for the battles on Lipar, Čacak and Dublje. After the agreement of Prince Miloš and Marašli Ali Paša he settled in Belgrade, but for some time he lived in Obrenovac and owned the tavern. Prince Miloš hired him

in public service entrusting him with the task of collecting taxes. Later on he was a customs officer in Višnjica. After he retired, he lived in the house of Prince Aleksandar Karađorđević for some time, free of charge.

He participated in the celebration of the fiftieth anniversary of the Second Serbian Uprising in Topčider (1865) and on that occasion Prince Mihailo awarded him with the Takovo cross. The Montenegrin Prince awarded him the Obilić gold medal.

An addition to his name - Uzun was given due to his great height. He was buried next to the old Palilula church of St. Mark.

The tavern of Uzun Mirko Apostolović, which remained as the national heritage, by its architectural type is a typical representative of roadside taverns – inns, which were being built in Serbia during the first half of the 19th century. Its foundation is an elongated rectangle with a basement and attic, and covered with four-sided roof with a ridge. The building is of bondruck structure with a brick filling while the roof is covered with flat clay tiles. Along the entire front facade there is a porch with wooden pillars that carry the architrave beams. The house comprises the tavern with a kitchen, the lodging rooms and the owner's apartment. The tavern belongs to central-type houses, with a central tavern room, and other premises symmetrically arranged around it. The basic spatial layout has somewhat changed over time, so the current situation does not fully correspond to the original one. According to the present base plan of the tavern, it seems that the former layout was completely symmetrical and that the transformations occurred only after removing the walls in the northwestern part of the building. In particular, it should be noted that this symmetric layout has achieved the maximum functionality and adequacy of the building as a whole, its business and residential purpose. By the construction material, general architectural concept and decorating details, the tavern in Mislođin testifies yet again to a sense of functionality and tastefulness of the folk housebuilder in the wider area of the city of Belgrade.

The tavern of Uzun Mirko Apostolović is related to the name of one of the most famous heroes in the recent history of Belgrade and to some extent represents his memorial. Considering the historical, architectural and ethnographic values, it is of particular importance to the social community and it was proclaimed a cultural monument by the Solution of the Cultural Heritage Preservation Institute of the City of Belgrade no. 627/1 of 05/07/1966.

Узун Мирко Апостоловић, портрет Уроша Кнежевића, уље на платну (Народни музеј, Београд)

Uzun Mirko Apostolović, portrayed by Uroš Knežević, oil on canvas (National museum, Belgrade)

Literature:

1. Documents of the Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade, File SK 107,
2. *Obrenovac i okolina*, Belgrade, 1963.
3. Milan Milićević, *Pomenik znamenitih ljudi u srpskog naroda novijeg doba*, Belgrade, 1888; Vuk Stefanović Karadžić, *Istorijski spisi*, Book II, Belgrade, 1969.
4. Radoš Ljušić, *Uzun Mirko Apostolović*, u: *Srpski biografski rečnik*, knj.1 (Uzun Mirko Apostolović, in: *Serbian Biographical Dictionary*, Book .1), A–B, Matica srpska, Novi Sad, 2004.
5. Nada Živković, *Narodno graditeljstvo – spomenik kulture danas*, Belgrade, 2007.

Механа Узун Мирка Апостоловића

Издавач: Завод за заштиту споменика културе града Београда

За издавача: Оливера Вучковић, в.д. директора

Аутор: Ана Сибиновић

Лектура: Autocorrect, Радица Смиљковић

Превод: Autocorrect, Јована Ђирић

Графички дизајн: Лука Прокић

Фотографија: Снежана Негованивић, фотодокументација ЗЗЗСКГБ

Тираж: 1000 примерака

Штампа: „Birograf comp“ d.o.o.

Београд, 2018.

Завод за заштиту споменика културе града Београда

Издање је омогућио Град Београд, Градска управа, Секретаријат за културу

Извор: локална база података COBISS.SR/NBS

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

725.71(497.11)(036)

СИБИНОВИЋ, Ана, 1976-

Механа Узун Мирка Апостоловића = Tavern of Uzun Mirkó Apostolović / [текст Ана Сибиновић ; превод Јована Ђирић ; фотографија Снежана Негованивић]. - Београд : Завод за заштиту споменика културе града Београда = Belgrade : Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade, 2018 (Београд : Birograf comp). - 10 стр. : илустр. ; 20 x 20 cm

Кор. насл. - Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Податак о ауторки преузет из колофона. - Текст штампан двостручно. - Тираж 1.000. - Библиографија: стр. 6.

ISBN 978-86-89779-51-6

а) Обреновац - Механа Узун Мирка Апостоловића - Водичи
COBISS.SR-ID 268497676

Завод за заштиту споменика културе града Београда

Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade

